

COÖPERATIEVE VEREENIGINGEN.

N°. 185.

Bildtsche Coöperatieve stoomzuivel- en kaasfabriek » de Broederschap", te het Bildt.

Heden, den elfden April achttienhonderd twee en tachtig, in het logement bij Lambertus Van der Woud te Oudebildtzijl onder Vrouwenparochie, zijn voor mij Jan Hendrik Saijder, notaris binnen het arrondissement Leeuwarden, provincie Friesland, ter standplaats Vrouwenparochie, verschenen, de heeren:

Watze Hessels Bierma, landbouwer en steenfabrikant, wonende te Vrouwenparochie;

Johannes Sjoerds Siderius, landbouwer, wonende te Vrouwenparochie;

Evert Cornelis Slim, landbouwer, wonende te Sint-Annaparochie;

Sjouke Johannes Hoogland, landbouwer, wonende te Sint-Annaparochie;

Dirk Johannes Swart, landbouwer, wonende te Sint-Annaparochie;

Thijs Grijpstra, pelmolenaar, wonende te Oudebildtzijl onder Vrouwenparochie;

Simon Rienks, landbouwer, wonende te Sint-Jacobiparochie;

Mattheus Hiemstra, landbouwer, wonende te Sint-Jacobiparochie;

Bauke Pieters Van der Heide, landbouwer, wonende te Vrouwenparochie;

Theunis Miedema, landbouwer, wonende te Sint-Annaparochie;

Pieter Pieters Van der Heide, landbouwer, wonende te Sint-Annaparochie;

Jan Dirks De Jong, landbouwer, wonende te Vrouwenparochie;

Hessel Douwes Bierma, landbouwer, wonende te Sint-Annaparochie;

Kornelis Hessels Bierma, landbouwer en steenfabrikant, wonende te Vrouwenparochie;

Gerrit Gerrits Postma, landbouwer, wonende te Sint-Annaparochie;

Jentje Baukes Wymstra, landbouwer, wonende te Vrouwenparochie;

Gerben de Jong Sr., landbouwer, wonende te Vrouwenparochie;

Jarig Palsma, landbouwer, wonende te Sint-Annaparochie;

Roelof Pieters Hoogland, landbouwer, wonende te Vrouwenparochie;

Gerrit Harmens Postma, landbouwer, wonende onder Hallum.

Allen wonende in de gemeente het Bildt, met uitzondering van laatstgenoemde comparant, die elders en wel onder Hallum is woonachtig.

De comparanten verklaarden te hebben opgericht in de gemeente het Bildt te Oudebildtzijl onder Vrouwenparochie, waar de vereeniging zal zijn gevestigd, eene coöperatieve vereeniging, ten doel hebbende de exploitatie van eene stoomzuivel- en kaasfabriek, en den verkoop van de te verkrijgen producten, onder den naam van: *Bildtsche Coöperatieve stoomzuivel- en kaasfabriek » de Broederschap*", en voor die vereeniging te hebben vastgesteld de volgende statuten.

Naam, doel, middelen en grondbeginselen.

Artikel een. Te Oudebildtzijl onder Vrouwenparochie, gemeente het Bildt, is gevestigd eene vereeniging genaamd: *Bildtsche Coöperatieve stoomzuivel- en kaasfabriek »de Broederschap»*.

Artikel 2. Het doel der vereeniging, het voorwerp harer onderneming, is gemeenschappelijke zuivel- en kaasbereiding door de exploitatie eener stoomzuivel- en kaasfabriek en den verkoop van de te verkrijgen producten.

Artikel 3. Om dit doel te bereiken sticht de vereeniging eene stoomzuivel- en kaasfabriek op door haar aan te koopen grond te Oudebildtzijl en verbinden zich de oprichters om aan deze fabriek ter bereiding te leveren alle melk van het getal koeien door hen, ieder voor zich, nader op te geven.

Artikel 4. De vereeniging verkoopt vervolgens de verkregen boter en kaas en verdeelt de zuivere opbrengst van alle producten, zoomede de afgewerkte, overblijvende producten, onder de leden, naar verhouding der door elk geleverde melk, berekend per liter.

Artikel 5. Onder zuivere opbrengst wordt verstaan, de verkoopprijs der producten na aftrek van minstens één cent, doch niet meer dan een en tweede cent per liter melk, tot vorming van de kas der vereeniging, waaruit zullen worden bestreden: aflossing en rente van het stichtingskapitaal en alle kosten aan de exploitatie der fabriek verbonden, benevens de vorming van een reservefonds.

Artikel 6. Wanneer daarvoor de wenschelijkheid blijkt kan ook melk van derden, mits veehouders, ter bereiding worden aangekocht.

Artikel 7. De vereeniging wordt, behoudens verlenging, na afloop van het tijdvak, opgericht voor den tijd van vijf en twintig jaar, aanvangende met den datum van openbaarmaking der statuten in de *Staatscourant*.

Artikel 8. Het domicilie der vereeniging en van al hare leden, daaronder begrepen zij die elders wonen, is te Oudebildtzijl ten kantore der vereeniging.

Artikel 9. Het dienst- of boekjaar loopt van Januari tot Januari; het eerste boekjaar vangt aan met den datum in artikel zeven genoemd en loopt tot den eerstvolgenden Januari.

Geldmiddelen.

Artikel 10. Het voor de oprichting der vereeniging, den aankoop van het terrein, de stichting der fabriek, het aanschaffen der machines, werktuigen en gereedschappen en in het algemeen het voor de in exploitatie brengen der fabriek benodigde kapitaal, zal worden geleend onder hypothecair verband van het fabrieksgebouw en bijbehorende woningen met hetgeen daartoe door bestemming behoort en onder solidaire borgstelling of aansprakelijkheid der leden.

Deze leening zal in twintig jaren worden afgelost in twintig jaarlijksche gelijke termijnen.

De renten van het te leenen kapitaal zullen zoo mogelijk verschijnen ultimo December van ieder jaar, op welken datum, te beginnen met het tweede boekjaar, de aflossingen van dat kapitaal zullen geschieden.

Artikel 11. Er zal een reservefonds worden gevormd, waarvoor in de rekening van elk boekjaar, te beginnen met het tweede boekjaar, een bedrag van honderd gulden als vaste post van uitgaaf wordt aangebracht, totdat dit fonds, met inbegrip van mogelijke door belegging te verkrijgen revenuen, een bedrag van vijftienhonderd gulden heeft bereikt; daaruit zullen de teruggaven geschieden bedoeld bij artikel een en twintig, eerste lid, benevens de buitengewone onkosten die onverhoopt mochten worden vereischt. Wordt over eenig bedrag beschikt, dan zal onmiddellijk tot aanvulling van het fonds, wanneer het bedrag niet meer dan honderd gulden bedraagt, worden overgegaan. Overtreft eene noodzakelijk te doene uitgave het reservefonds, kan eene leening tot dekking van het tekort worden aangegaan, onder voorwaarden door de leden te bepalen.

Het jaarlijksch bedrag van honderd gulden tot vorming van het reservefonds, kan bij besluit der leden worden verhoogd.

Artikel 12. Op de jaarlijksche rekening der vereeniging wordt in uitgaaf gebracht: de termijnen van aflossing der aan te gane geldleeningen, de renten der geldleeningen, de post tot vorming van het reservefonds, de belooning van het dienstbaar personeel, het benoodigde kapitaal voor onderhoud van gebouwen, machines en gereedschappen, brandstoffen, belastingen, de onkosten der administratie, assurantie der gebouwen en roerende goederen en verdere kosten van exploitatie.

Artikel 13. De rechten der leden op de baten der vereeniging en hunne aansprakelijkheid voor hare verbintenissen en schulden, worden bepaald, behoudens ieders solidaire aansprakelijkheid voor de bij artikel tien bedoelde te leenen som, naar verhouding van de door ieder van hen te leveren liters melk.

Lidmaatschap, voorwaarden van in- en uittreding der leden en aansprakelijkheid.

Artikel 14. Leden der vereeniging zijn de oprichters en zij die later als zoodanig mochten worden aangenomen.

Artikel 15. Tot leden der vereeniging kunnen alleen worden toegelaten meerderjarige veehouders, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsrechten en met betrekking tot het bij artikel tien bedoelde te leenen kapitaal de solidaire verplichting op zich te nemen en zich verbinden om binnen acht dagen na de toetreding eenen inleg te betalen, die naar omstandigheden door het bestuur zal worden bepaald.

Artikel 16. Wie lid wenscht te worden richt daartoe een schriftelijk gedagteekend verzoek aan het bestuur, met opgave van het getal koeien waarvan hij de melk wenscht te leveren.

Het bestuur beslist over de toelating en geeft van zijne beslissing binnen veertien dagen na ontvangst van het verzoek, schriftelijk kennis aan den verzoeker.

Artikel 17. Het lidmaatschap is persoonlijk en niet vatbaar voor overdracht.

Het lidmaatschap gaat niet over op de rechthebbenden en erfgenamen van een overleden lid.

Eén rechthebbende van een overleden lid kan in de plaats treden van den overledene; hij geeft zijnen wensch daartoe aan het bestuur te kennen binnen een maand na het overlijden, bij gedagteekend geschrift.

Alinea twee van artikel zestien is ten deze van toepassing.

Artikel 18. De rechthebbende die den overledene naar aanleiding van artikel zeventien vervangt, treedt in alle rechten en verplichtingen van het overleden lid.

Artikel 19. Die uit de vereeniging wenscht te treden geeft daarvan schriftelijk kennis aan het bestuur met opgave der redenen. Het bestuur adviseert daaromtrent den leden in de volgende algemeene vergadering. De leden die redenen geldig bevonden hebbende, staan de uittreding op een door hen vast te stellen dag toe, bij gemotiveerd besluit.

Artikel 20. Als geldige reden van uittreding wordt onder andere beschouwd: verandering van woonplaats ten gevolge waarvan de onmogelijkheid bestaat dat de melk versch aan de fabriek zal kunnen worden geleverd, alsmede het niet meer uitoefenen van het landbouwersbedrijf.

Artikel 21. De erfgenamen en rechthebbenden van een overleden lid, met uitzondering van het geval bedoeld bij het derde lid van artikel zeventien, alsmede hij die naar aanleiding van artikel negentien uit de vereeniging treedt, ontvangen terug vijf en zestig procent van het bedrag dat ter oorzaak de melkleverantie door den overledene of door het uittredend lid op het bij artikel tien bedoelde kapitaal is afgelost, en ontvangen daarenboven hun geheelen inleg, benevens het aandeel in de zuivere opbrengst, bedoeld bij artikel vier in verband met artikel vijf, den overledene of het uittredend lid respectievelijk toekomende op den dag der laatst gedane melkleverantie en zonder dat zij eenige andere eigendomsrechten op de zaken der vereeniging zullen hebben.

De vorderingen uit dit artikel ten laste der vereeniging voortspruitende, mogen niet eerder worden voldaan, dan binnen eenemaand na het loopend boekjaar.

Artikel 22. Die zonder toestemming der leden de vereeniging verlaat of wel met zijne melkleverantie ophoudt, verliest daardoor al zijne rechten op de zaken der vereeniging.

Het feit van het willekeurig uittreden uit de vereeniging zal geacht worden volkomen te zijn geconstateerd, wanneer een lid zonder gegronde redenen, ter beoordeeling van het bestuur, gedurende vijf dagen heeft opgehouden met zijne melkleverantie.

Artikel 23. Ieder lid kan wegens overtreding der statuten en van het huishoudelijk reglement of wegens onteerende handelingen op voorstel van het bestuur, bij gemotiveerd besluit der leden, van zijn lidmaatschap vervallen worden verklaard.

Het voorstel van het bestuur geschiedt schriftelijk, met redenen omkleed.

Van de vervallingverklaring van het lidmaatschap wordt aan den vervallen verklaarde schriftelijk kennis gegeven binnen vier en twintig uren na het door de leden genomen besluit, met opgave der redenen en houdt den dag in waarop het lid van de vereeniging is ontzet.

Op hem is van toepassing het bepaalde bij het eerste lid van artikel twee en twintig.

Artikel 24. Die met toestemming der leden, ingevolge artikel negen-

tien, uit de vereeniging is getreden, behoudt het recht om, zoo lang de schuld bedoeld bij artikel tien niet geheel is afgelost, weder tot de vereeniging toe te treden, onder verplichting, om tien dagen vóór de eerste melkleverantie aan het bestuur schriftelijk van zijn voornemen kennis te geven, met opgave van het aantal koeien waarvan hij de melk zal wenschen te leveren en onder verplichting om aan de vereeniging binnen acht dagen na de nieuwe toetreding terug te betalen het bedrag dat hij heeft ontvangen ter oorzake zijne vroegere melkleverantie, naar aanleiding van het eerste lid van artikel een en twintig, met eene rente naar vier en een half procent, sedert de bedoelde ontvangst tot aan den dag der nieuwe toetreding.

Op hem is van toepassing het bepaalde bij artikel vijftien.

Artikel 25. De leden zijn aansprakelijk voor de verbiutenissen en verplichtingen der vereeniging gedurende hun lidmaatschap aangegaan, ieder in evenredigheid van het getal der geleverde liters melk. Die zonder toestemming der leden de vereeniging verlaat, heeft gelijke aansprakelijkheid en is bovendien verplicht om op de eerste aanmaning in de kas der vereeniging te storten een cent per liter van het aantal liters melk door hem gedurende zijn lidmaatschap geleverd. Deze bepaling is mede toepasselijk op hem die naar aanleiding van artikel drie en twintig van zijn lidmaatschap vervallen wordt verklaard.

Artikel 26. Leden die gedurende eenig tijdvak om door de leden gebillijkte redenen verstoken zijn van de gelegenheid om melk te leveren ontvangen alsdan eene rente van het bedrag waarop zij ingeval van uittreding volgens artikel een en twintig recht zouden hebben, het procentenbedrag gelijk staande met dat der bij artikel tien bedoelde leening.

Deze rente loopt gedurende bedoeld tijdvak en wordt bij het einde daarvan betaald.

Duurt dit tijdvak langer dan een jaar, kan het lid op voorstel van het bestuur van zijn lidmaatschap vervallen worden verklaard en is alsdan op hem van toepassing het eerste lid van artikel een en twintig.

In geval van voortduring der vereeniging, na aflossing der bij artikel tien bedoelde geldleening, wordt het aandeel in de baten van het lid dat ingevolge het eerste lid van dit artikel verstoken is van de gelegenheid om melk te leveren, met betrekking tot de zaken der vereeniging, op taxatie van twee deskundigen, bepaald en zijn aandeel in contanten uitgekeerd, tenzij bedoeld bezwaar inmiddels mocht zijn opgeheven.

Deze deskundigen worden van wederzijden benoemd, een door het bestuur en een door het lid,

Artikel 27. Een door de leden vast te stellen huishoudelijk reglement bepaalt verder de rechten en verplichtingen der leden onderling en regelt de bijzonderheden van beheer, de exploitatie der fabriek en de wijze van werken.

Artikel 28. Het is den leden verboden aan de fabriek te leveren:

a. melk van koeien die niet aan hen toebehooren;

b. melk die vermengd of afgeroomd is, die niet versch, niet zuiver of niet goed geteemsd is;

c. melk van zieke koeien;

d. melk van ingekochte koeien, die niet minstens tweemaal vier en twintig uur vooraf door of vanwege hen zijn gemolken;

e. melk van koeien die later dan acht dagen geleden hebben gekalfd; het bestuur is bevoegd om dien tijd te verkorten;

f. melk van koeien die binnen zestig dagen moeten kalven.

Artikel 29. De koeien waarvan de melk aan de fabriek wordt geleverd zullen alleen mogen worden gevoederd met hooi, gras, stroo, roode klaver, witte klaver en gras van oude greide te zamen en van ieder de helft, doch geoorloofd als weidegang, de vrucht van kunstgreide vermengd met de vrucht van een liter steenklaver als maximum per hectare, de vrucht van klaver en gras te zamen en van ieder de helft, de vrucht van roode en witte klaver en graszaad te zamen en van ieder de helft, bloemhooi, roode wortels, platte boonen, en twijfelaars in schoof of stroo, alle bekende graansoorten in stroo, garstemeel, lijnzaad een half liter per dag, aardnootkoek, weitzemels, roomsche boonen en twijfelaars ongekookt, lijnkoeken.

Artikel 30. Als voorschot op de bij artikel vier beloofde zuivere opbrengst ontvangen de leden voor de door hen geleverde melk eene som door het bestuur per liter te bepalen. De betaling geschiedt door het bestuur op een door hem vast te stellen dag van de week volgende op de week waarin de leverantiën zijn geschied.

Bestuur, beheer en toezicht.

Artikel 31. Het bestuur der vereeniging bestaat uit vijf leden; zij worden gekozen door de leden; zij kiezen uit hun midden een voorzitter, secretaris en penningmeester en regelen hunne werkzaamheden bij huishoudelijk besluit.

Artikel 32. Zij hebben zitting gedurende den tijd van vijf jaren.

De verkiezing geschiedt in de eerste algemeene vergadering van elk dienstjaar. Volgens op te maken rooster treedt jaarlijks een hunner af. Zij zijn herkiesbaar. Wie voor eene buitengewone vacature tusschentijds wordt gekozen treedt af op het tijdstip waarop zijn voorganger periodiek had moeten aftreden.

Artikel 33. Op gelijke wijze wordt elk bestuurslid eenen plaatsvervanger aangewezen.

Artikel 34. Het bestuur oefent toezicht uit over alles wat de exploitatie der fabriek betreft en vertegenwoordigt de vereeniging zoo in als buiten rechten.

Tot het voeren van rechtsgedingen is machtiging der leden noodig.

Artikel 35. De bestuurders genieten geen salaris, doch ontvangen restitutie van de door hen in het belang der vereeniging gedane uitschotten, noodzakelijke verteringen en reiskosten.

Artikel 36. Het dagelijksch bestuur wordt gevoerd door een boekhouder, die alle bevelen van het bestuur heeft op te volgen en door de leden tegen een bepaald salaris tot weder opzegging toe wordt benoemd.

Deze betrekking kan door een der bestuurders worden waargenomen wanneer daarvoor de wenschelijkheid blijkt.

De instructie van den boekhouder wordt door het bestuur vastgesteld.

Artikel 37. Het toezicht op de handelingen van het bestuur wordt uitgeoefend door de algemeene vergadering, die eene commissie uit haar midden daarmede kan belasten.

Bestuurders zorgen voor de naleving der wet op de coöperatieve vereenigingen reeds gemaakt en nog te maken.

Vergadering, rekening en verantwoording, stemrecht.

Artikel 38. Jaarlijks worden twee algemeene vergaderingen gehouden, in elk dienstjaar een.

In die vergaderingen worden de belangen der vereeniging behandeld en liquidatie gehouden van het afgelopen boekjaar.

Het bestuur belegt voorts zoo dikwijls vergadering als hem in het belang der vereeniging noodig voorkomt.

Artikel 39. Buiten de benoemingen van bestuurders is de eerste algemeene jaarvergadering bestemd voor het doen van rekening en verantwoording over het afgelopen boekjaar.

De boekhouding geschiedt op de wijze door het bestuur te bepalen in overeenstemming met het Wetboek van Koophandel.

Eene commissie van drie leden door en uit de vergadering te benoemen, onderzoekt de rekening en brengt omtrent hare bevinding verslag uit.

De goedkeuring der rekening door de vergadering strekt het bestuur voor finale kwijting en décharge wegens zijn beheer.

Artikel 40. Tijd en plaats der vergaderingen worden minstens acht dagen te voren aan de leden bekend gemaakt bij biljetten, waarop de punten van behandeling zooveel mogelijk zijn vermeld.

Artikel 41. De leden stemmen hoofdelijk, over zaken mondeling en over de keus van personen bij ongeteekende briefjes. Staken de stemmen over eenig voorstel dan wordt het geacht te zijn verworpen.

Benoeming van personen geschiedt bij volstreckte meerderheid der uitgebrachte stemmen. Is deze meerderheid bij de eerste stemming niet verkregen, dan volgt eene tweede vrije stemming. Geeft ook deze geen vereischte meerderheid dan wordt eene herstemming gehouden tusschen het dubbeltal dat bij de tweede vrije stemming de meeste stemmen op zich vereenigde of voor het geval meer personen evenveel stemmen verkregen hebben, tusschen hen allen en is hij die dan de meeste stemmen erlangt de benoemde. Bij staking van stemmen beslist het lot.

Artikel 42. Van het verhandelde in de vergaderingen worden door den secretaris aantekeningen gehouden. Deze worden in de eerstvolgende vergadering door hem voorgelezen en na de goedkeuring door de vergadering door den voorzitter en hem geteekend.

Ontbinding en vereffening.

Artikel 43. Tot ontbinding der vereeniging wordt alleen dan over gegaan, wanneer minstens drie/vierde der leden daartoe besluit.

Artikel 44. De vereffening geschiedt volgens de wettelijke voorschriften.

Wijziging der statuten.

Artikel 45. Dadelijk na aflossing der schuld bij artikel tien bedoeld, worden deze statuten herzien.

Artikel 46. Geen voorstel tot wijziging der statuten wordt in overweging genomen dan alleen wanneer zulks op het convocatiebiljet voorkomt en minstens drie/vierde der leden in de vergadering tegenwoordig is. Tot aanneming van het voorstel wordt drie/vierde der uitgebrachte stemmen vereischt. Wordt bij onvoldoend aantal der tegenwoordige leden de beslissing uitgesteld, dan wordt het voorstel in de eerstvolgende vergadering op gelijke voorwaarden behandeld.

Artikel 47. Voor zoover daarvan bij deze statuten niet uitdrukkelijk is afgeweken, wordt deze vereeniging geregeerd door de bepalingen der wet van den zeventienden November achttienhonderd zes en zeventig (*Staatsblad* n°. 227).

Slotbepaling.

Alle geschillen over de toepassing van eenig artikel dezer statuten en van het huishoudelijk reglement, worden beslist door het bestuur, behoudens recht van hooger beroep op de vergadering der leden, die alsdan beslist in het hoogste ressort.

Ieder lid verbindt zich om geene quaestie in deze door den burgerlijken rechter te laten beslissen.

Aldus gedaan en verleden op dag en plaats voormeld, in tegenwoordigheid van Lambertus Van der Woud, kastelein en logementhouder, en van Sijbe Sjoerds Schaaf, van beroep zetboer, beiden wonende te Oudebildtziyl, onder Vrouwenparochie, als getuigen ten dezen, die na gedane voorlezing deze akte, die in bewaring van mij notaris zal verblijven, met de verschenen personen, die aan mij notaris bekend zijn, met mij notaris onmiddellijk hebben geteekend.

(Geteekend:) W. H. Bierma, J. S. Siderius, E. C. Slim, S. J. Hoogland, D. J. Swart, T. L. Grijpstra, S. K. Rienks, M. W. Hiemstra, B. P. v. d. Heide, T. S. Miedema, P. v. d. Heide, K. H. Bierma, J. B. Wymstra, J. Palsma, J. D. De Jong, H. D. Bierma, G. G. Postma, G. G. De Jong Sr., R. P. Hoogland, G. H. Postma; L. v. d. Woud, S. S. Schaaf, J. H. Snijder, *notaris*.

Geregistreerd te Leeuwarden den vijftienden April 1800 twee en negentig, deel 176, folio 101 recto, vak 1; vijf bladen, geen renvooi. Ontvangen voor recht een gulden twintig cent. De ontvanger b. a., (geteekend:) *Van Walsem*.